

YABANCI DİL HAZIRLIK SINIFINDAKİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EŞ ZAMANLI UZAKTAN EĞİTİM İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Mustafa DOLMACI¹, Ahmet DOLMACI²

1 Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Mütercim Tercümanlık Bölümü, Konya, mustafadolmaci@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2503-6072.

2 Öğr. Gör., Düzce Üniversitesi, Hakime Erciyas Yabancı Diller Yüksekokulu, Düzce, ahmetdolmaci@duzce.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0053-9669.

Geliş Tarihi: 20.08.2020 Kabul Tarihi: 04.11.2020 DOI: 10.37669/milliegitim.782906

Öz: 2020 yılının başından itibaren tüm dünyayı sarsan Covid19 pandemisi bireylerin tüm yaşantılarını etkisi altına almıştır ve şüphesiz ki eğitim sektörü de bu durumdan oldukça etkilenmiştir ve tüm dünyada ve ülkemizde uzaktan eğitim uygulamaları hızla yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı; pandemi sürecinde bir üniversitenin yabancı dil (İngilizce) hazırlık programında uygulanan eş zamanlı uzaktan eğitime yönelik öğrencilerin görüşlerini incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına göre desenlenen bu çalışmada eş zamanlı uzaktan eğitime katılan ve çalışmaya gönüllü olarak katılım sağlayan hazırlık programındaki 78 öğrenciye araştırmacılar tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan anket formu, Google Forms yoluyla uygulanmıştır. Toplanan veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre öğrencilerin genel olarak geleneksel yüz yüze eğitimi eş zamanlı uzaktan eğitime tercih ettikleri; eş zamanlı uzaktan eğitim için farklı metaforlar kullandıkları; eş zamanlı uzaktan eğitimin etkileşim boyutunda eksiklikler olduğu ve eş zamanlı uzaktan eğitimde ekstra etkinlikler ve değerlendirme boyutunun önemli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid19 pandemisi, eş zamanlı uzaktan eğitim, yabancı dil öğrencisi, durum çalışması

THE VIEWS OF THE UNIVERSITY STUDENTS FROM FOREIGN LANGUAGE PREPARATION PROGRAM ON SYNCHRONOUS DISTANCE EDUCATION

Abstract:

The Covid19 pandemic, which has shaken the whole world since the beginning of 2020, has affected all the lives of individuals, and undoubtedly, the education sector has been highly affected by this situation and distance education applications have started to spread rapidly all over the world and in our country. Therefore, the aim of this study was to examine the views of students on the synchronous distance education applied in a foreign language (English) preparation program of a university during the pandemic process. The present study was designed according to the case study, one of the qualitative research methods. A questionnaire form, which was developed by the researchers and consisted of open-ended questions, was applied via Google Forms to the 78 preparatory – class students who attended the simultaneous distance education and voluntarily participated in the study. The collected data was analyzed thanks to content analysis. According to the findings of the study, it was concluded that the students generally preferred traditional face-to-face education to synchronous distance education; they used different metaphors for synchronous distance education; there were problems in the interaction dimension of synchronous distance education and the dimension of extra activities and homework was important in synchronous distance education.

Key Words: The Covid19 pandemic, synchronous distance education, language learner, case study

Giriş

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid19 salgını bilindiği üzere insanların tüm yaşantılarını etkilemiş ve belli başlı değişiklikler yapılmasını gerektirmiştir. Bu değişiklikler insanların hem kişisel hem mesleki olmak üzere tüm hayatlarını etkilemiştir. Eğitim süreci de şüphesiz ki bu değişimlerden etkilenmiştir ve kurumlar uzaktan eğitim yöntemlerine ve teknolojilerine daha çok önem vermeye başlamışlardır. Özellikle de internetin hayatımızın her alanına girmiş olması, internet tabanlı uzaktan eğitimi uygulamayı bu süreçte zorunlu kılmıştır.

Uzaktan eğitim veya öğrenme için farklı tanımlamalar olmakla birlikte bu tanımlar aslında uzaktan öğretimin geleneksel öğretimden farklı olduğunu ve belli araçlar yoluyla öğretimin gerçekleştirilebileceğini vurgulamaktadır (Alkan, 1996; Çetin,

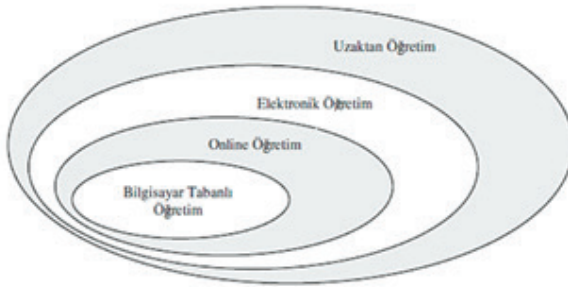
Çakıroğlu, Bayılmış ve Ekiz, 2002; Demiray, 1999; Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2003; Dinçer, 2006; Düzkın ve Yalçınkaya, 2008; Gökmen, Duman ve Horzum, 2016; İşman, 2011; Keegan, 1996; Koşar ve Çiğdem, 2003; Moore & Anderson, 2003; Moore ve Kearsley, 2011; Simonson, Smaldino, Albright ve Zvacek, 2012; Uluğ ve Kaya, 1997; Uşun, 2006; Yalın, 2004; Verduin ve Clark, 1994). Uşun (2006; Volery ve Lord, 2000) tarafından ise uzaktan eğitim tanımları analiz edilmiş olup kapsamlı bir tanımlama yapılmıştır. Buna göre öğreticinin ve öğrenenin fiziksel açıdan yoğunlukla farklı ortamlarda bulunduğu; bireysellik, esneklik ve bağımsızlık olanağı sunabilen; süreçte yazılı-basılı-ışitsel-görsel teknolojilerin yanı sıra yüz yüze eğitimin de kullanılabilirdiği etkileşimli, planlı ve sistematik bir uygulama sürecidir.

Bilgilerin ve verilerin aritmetik hızda arttığı günümüz dünyasında eğitimcilerin, eğitim kurumlarının, iş sektörünün kendilerini geliştirmek için uzaktan öğrenme gibi sürekli kesintisiz eğitimi destekleyen ve zaman ve mekân esnekliği sağlayan yaklaşımları kullanmaları faydalı olacaktır (Sun, Tsai, Finger, Chen ve Yeh, 2008; Tuner ve Taşpınar, 2008). Daha da fazla küresel hale gelen ve rekabetin arttığı yeni dünyada (Güzel, 2007) kendini sürekli yenileme ve bilgi birikimlerini ve becerilerini geliştirme ihtiyacı içerisinde olan kişiler için de uzaktan eğitim iyi bir alternatif olmakla birlikte (Aktay, 2002; Toker Gökçe, 2008) ve uzaktan eğitim sürecinin sonunda diploma veya sertifika alabilme imkânı da bulunmaktadır (Özarıslan, 2008). Uzaktan eğitimin yer ve zaman fark etmeksizin bireylerin eğitim almasını sağlayabilme amacı (Dinçer, 2006) ve çeşitli sebepler nedeniyle okula gelemeyen öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilme özelliği (Yalın, 2004), pandemi sürecinde uzaktan eğitimi bulunmaz bir fırsat haline getirmiştir.

21. yüzyılda daha da önemli hale geleceği düşünülen uzaktan eğitimin geleneksel eğitim sisteminden farklı olan özellikleri veya avantajları bulunmaktadır. Bu özellikler veya avantajlar şu şekilde özetlenebilir (Çetin vd., 2002; Devran ve Elitaş, 2017; Herand ve Hatipoğlu, 2014; Jones, 1996; Kaya, 2002; Kör, 2013; Oliveria, Penedo ve Pereira, 2018; Oral, 2014; Uşun, 2006; Yalın, 2004; Varol ve Türel, 2003): (a) ders içeriğine her an ulaşabilme; (b) istenilen zaman ve yerde öğretim sürecine katılım; (c) birtakım araçların veya eğitim medyasının kullanımı (telefon, bilgisayar, dijital ortamlar, vb.); (d) öğrenen ve öğretmenin yoğunlukla ayrı fiziksel mekanlarda bulunabilme imkânı; (e) öğretmen ve öğrenciler arasında iki yönlü iletişimi sağlama; (f) öğrenme ve öğretme süreçlerinde esneklik ve çeşitlilik sağlama; (g) fırsat ve imkan eşitsizliğini azaltıp öğrenciye zengin bir öğrenme fırsatı sunma; (h) mali bakımdan daha ucuz eğitim olanağı sunma; (i) farklı mekanlardaki uzmanlardan faydalanabilme; (j) eğitimi kitleselleştirebilmenin yanı sıra bireyselleştirebilme. Ayrıca, Demir (2014) uzaktan eğitimin öncelikle teknolojinin getirdiği bir fırsat olduğunu ve var olan öğrenme süreç ve modellerinin imkânlarını aştığını, öğrenme-öğretme sürecini mekân ve zaman ötesi bir özelliğe taşıdığını vurgulamıştır. Moore (2007) uzaktan eğitim ile birçok gruba ulaşabilmenin ve interaktif olabilmenin; McBurnie (2002) uzaktan eğitim sayesinde

geleneksel ortamlardan bağımsız şekilde kurslar veya dersler açabilmenin; Dixon ve Pelliccione (2004) farklı ülkelerden öğrenciler arasında kurulacak uzaktan çevrimiçi iletişimler sayesinde bilgi paylaşımını desteklemenin ve bu sayede sosyal topluluklar oluşturabilmenin ve Aktay (2002) ise uzaktan internet aracılığıyla yapılacak eğitimler sayesinde okulun baskıcı sınıfsal düzeninin ortadan kaldırılıp daha verimli öğrenmelerin gerçekleşmesinin mümkün olduğunu belirtmektedir.

Uzaktan eğitim kavramı aslında en geniş anlamda kullanılmaktadır ve ilgili alt kavramları kapsamaktadır (Çukadar ve Çelik, 2003; Kırık, 2014; Urdan ve Weggen, 2000). Şekil 1’de bu kavramların ilişkisi gösterilmektedir.

Şekil 1. Uzaktan Eğitim Kavramları (Urdan ve Weggen, 2000, 9’den uyarlanmıştır).

Bilgisayar tabanlı öğretim; CD, DVD gibi ortamlar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Online öğretimde ise sanal ortam, sosyal medya, internet ve intranet kullanılmaktadır. Elektronik öğretim daha kapsayıcı bir nitelikte olup her türlü elektronik iletişim teknolojisinin (uydu yayını, televizyon yayını, video yayını, internet, intranet, CD, DVD) kullanılarak gerçekleştirilmekte olup günümüzde popüler bir durumdadır. Uzaktan eğitim ise yukarıdaki tüm yöntemlerin birlikte kullanıldığı ve tümünü kapsayan yenilikçi bir eğitim hizmetidir (Çukadar ve Çelik, 2003; Kırık, 2014; Urdan ve Weggen, 2000; Uşun, 2006). Bu çalışmada en kapsayıcı kavram olduğu için uzaktan eğitim kavramı kullanılmıştır.

Amerika’da ilk olarak mektupla öğretim şeklinde başlayan uzaktan öğretim teknolojileri gelişip zenginleşerek günümüze kadar gelmiştir (Demir, 2014). Casey (2008) uzaktan eğitimi tarihsel süreç içerisinde uzaktan eğitim ve posta, uzaktan eğitim ve radyo, uzaktan eğitim ve televizyon, uzaktan eğitim ve uydu iletişimi, uzaktan eğitim ve bilgisayar, uzaktan eğitim ve WWW (World Wide Web) şeklinde değerlendirirken Moore ve Kearsley (2011) ise 1. Nesil: Mektuplaşma, 2. Nesil: Radyo ve televizyon, 3. Nesil: Açık üniversiteler, 4. Nesil: Telekonferans ve 5. Nesil: İnternet/Web şeklinde uzaktan eğitimin gelişimini göstermiştir. Jones (2005) uzaktan eğitimi üç farklı kuşağa ayırmıştır ve ona göre ilk kuşakta öğrenci-öğretmen iletişimi yazışmalar yoluyla sağla-

nırken ikinci kuşakta ses, video, kasetler ve bilgisayarlar gibi endüstrileşmiş multimedia araçları kullanılmaktadır. Ona göre bu iki kuşağın amacı öğrenme materyallerinin dağıtımı olup bu kuşaklarda öğrenci – öğretmen veya öğrenci - öğrenci etkileşimi yok denecek kadar azdır. Üçüncü kuşağı ise video konferanslar ve bilgisayar temelli iletişim sayesinde öğrenmeyi ve iletişimi sosyal bir süreç olarak vurgulayan son derece interaktif ve etkileşimli bir uzaktan eğitim yöntemi olarak tanımlamıştır. Williams, Pabrock ve Covington (1999) ise tarih temelli bir inceleme yaparak uzaktan eğitimi şu şekilde değerlendirmiştir: (1) 1860-1960: Basılı materyal, radyo yayınları ve video kasetlerle; (2) 1960- 1990: Çift yönlü ses ve video yayınları, eğitim amaçlı bilgisayar disklerle; (3) 1990 - .... : Hibrit teknolojiler, sanal sınıflar ve İnternet teknolojileriyle. Bozkurt (2017) da Türkiye’deki uzaktan eğitimin gelişim evrelerini belirlemeye çalışmış ve şu dönemlere ulaşmıştır: I. Dönem -Tartışma ve öneriler: Kavramsal (1923-1955); II. Dönem -Yazışarak: Mektupla (1956-1975); III. Dönem - Görsel-işitsel araçlar: Radyo-Televizyon (1976-1995); IV. Dönem - Bilişim tabanlı: İnternet-Web (1996-...). Bu değerlendirmelere göre uzaktan eğitimde günümüzde artık internet sayesinde etkileşime izin veren teknolojilerin daha sıklıkla kullanılacağı, sanal sınıfların, yüz yüze öğretille birleştirilmiş çevrimiçi öğrenmelerin daha önemli hale geleceği ve Covid19 pandemi sürecinin de bu durumun itici gücü olacağı öngörülmektedir.

Teknoloji ve internet sayesinde gelişen sınırsız iletişim fırsatlarının sonucunda uzaktan eğitim artık eşzamanlı (senkron) ve eşzamansız (asenkron) olarak yapılabilmektedir (Akçay ve Gökçearslan, 2015; Aybat ve Özgün, 2020; Devran ve Elitaş, 2017; Mahiroğlu ve Coşar, 2008; Özarslan, 2008; Özdemir ve Yalın, 2007; Romiszowski, 2004; Simonson vd, 2012; Taylor, 2002; Urdan ve Weggen, 2000). Eş zamanlı öğrenmede bütün katılımcıların aynı anda sanal sınıflarına bağlandıkları ve birbirleriyle doğrudan iletişim kurdukları ve ders sorumlusunun yönettiği gerçek zamanlı çevrimiçi öğrenme ortamı mevcuttur ve sanal sınıflar, video konferanslar, bir sınıftaki öğrencilerle çift yönlü canlı uydu bağlantıları bu öğrenmeye örnek olarak verilebilir. Eşzamansız öğrenme ise insanların anında iletişim kuramadığı bir öğrenme olayını tanımlar ve internet veya CD yoluyla kendi kendine öğrenme, video kaydına alınmış dersler, video sunumları, tartışma grupları ve e-postalar da bu öğrenmeye örnek olarak verilebilir (Urdan ve Weggen, 2000).

Bilgisayarın ve internetin yaygınlaşmasıyla birlikte çeşitli programlar ve araçlar sayesinde öğrenciler ve öğretmenler eş zamanlı olarak biraraya gelerek ders yapabilmektedirler (Aybat ve Özgün, 2020; İzmirli ve Akyüz, 2017; Sen, Atasoy ve Aydın, 2010; Şenkal ve Dinçer, 2012; Yorgancı, 2014). Çevrimiçi ortamda karşılıklı olarak kullanıcılar arasındaki eşzamanlı iki yönlü görüntü, ses ve veri iletişimini sağlayabilen araçlar sayesinde öğrenen grup ve öğretmen etkileşimde bulunabilmekte ve hatta öğrenciler işbirlikli bir şekilde çalışabilmektedirler (Balta ve Türel, 2013; Kurt ve Özkan, 2014; Uşun, 2006). Aslında eşzamanlı eğitim, bireylerin sohbet, video konferans, web konferansları gibi çeşitli yöntemler sayesinde aynı anda yazılı, görüntülü ve sesli ile-

tişim kurup zamana ve mekâna bağlı kalmadan bir araya geldikleri sanal bir sınıf sistemi olarak da tanımlanabilmektedir. (Allmendinger, 2010; Chapman, 1996; Driscoll, 1999; Falowo, 2007; Işık, Karaca, Özkaraca ve Biroğul, 2010; Kılıç, Horzum ve Çakıroğlu, 2016; Vonderwell, Liang ve Alderman, 2007).

Öğrencinin ve öğretmenin zamandan ve mekândan bağımsız olarak önceden hazırlanmış ders materyalleri ile öğrenme faaliyeti gerçekleştirilmesi anlamına gelen eşzamanlı uzaktan eğitim (Sen, Atasoy ve Aydın, 2010; Şenkal ve Dinçer, 2012; Yorgancı, 2014) de günümüzde oldukça yaygınlaşmaktadır. Tartışma platformları, e-posta, forum, blog, vb. araçlar ile öğrenenler farklı zamanlarda öğretmenleri ve akranlarıyla iletişime geçebilmektedir (Aybat ve Özgün, 2020; Hrastinski, 2008). Eş zamansız öğrenme, kapsamlı, kitlesel veya önceden hazırlanmış ses ve görsel materyallerin sunulması ve bireysel çalışma dokümanlarının sunulması şeklinde gerçekleştirilmektedir (Özdemir ve Yalın, 2007) Bu sayede öğrenciler önceden hazırlanmış ders notlarına istedikleri zaman ulaşmakta ve ders sorumlusuna e-posta yöntemiyle sorular yöneltebilmektedir (Devran ve Elitaş, 2017).

Eşzamanlı ve eşzamansız uzaktan eğitimin farklı avantaj ve dezavantajları olmakla birlikte iki yöntemin de artık yaygın şekilde kullanılmakta olduğu söylenebilir. Eş zamanlı uzaktan eğitimin (a) bireylerin soru-cevap etkinliklerine katılabilmelerini ve aynı anda dersi takip edebilmelerini (Allmendinger, 2010; Devran ve Elitaş, 2017; Stein vd., 2007; Yamada, 2009); (b) zihinsel olarak aktif olabilmelerini (Ko, 2012); (c) öğretmenlerin öğrencilerin sorularına ve isteklerine anlık geri bildirim verebilmelerini (Wang ve Newlin, 2001); (d) öğrencilerin beraber görev yapmalarına ve grup tartışmalarına katılabilmelerini (Mercer, 2002; Ramisowski ve Mason, 2004; Yamada, 2009; Taylor, 2002); (e) normal sınıf ortamına katılmaya isteksiz olan öğrencilerin kaygılarını azaltıp derse aktif katılabilmelerini (Taylor, 2002); (f) öğrencilerin bir grubun parçası olduklarını hissedebilmelerini (Aybat ve Özgün, 2020) sağlama gibi avantajları bulunmaktadır. Eşzamanlı uzaktan eğitim sürecinde (a) ses iletimi, tarayıcı veya bağlantı kaynaklı teknik sorunların yaşanması (Bilgiç ve Tüzün, 2015; Ilgaz, 2014); (b) öğrencilerin doğal sosyal etkileşim fırsatlarını kaçırmaları (Çınar vd., 2011); (c) farklı zaman bölgelerinden katılan bireyler için ders zamanını ayarlayamamaları (Taylor, 2002); (d) teknolojiyle barışık olmayan veya kalabalık sınıflarda bazı öğrencilerin pasif kalmaları (Demir, 2014) gibi zorluklardan bahsedilebilir. Eşzamansız uzaktan eğitimin ise (a) zaman ve yer açısından öğrencilere esneklik getirmesi ve tartışma ortamlarında daha fazla düşünebilmeleri için onlara zaman kazandırabilmesi (Bober ve Dennen, 2001; Midkiff ve DaSilva, 2011; Stein vd., 2007; Şenkal ve Dinçer, 2012; Taylor, 2002); (b) öğrenme deneyiminde öğrencilerin kendi hızlarında ilerleyebilmeleri (Aybat ve Özgün, 2020); (c) internet trafiğinden kaynaklanan sınırlılıkları azaltabilmesi (Şenkal ve Dinçer, 2012); (d) herkesin eğitime katılma olanağının olabilmesi (Demir, 2014; Midkiff ve DaSilva, 2011) gibi avantajları varken (a) dağıtılmış ve izole edilmiş öğrenme topluluğu yaratması (Midkiff ve DaSilva, 2011); (b) uygulamalı dersler için uygun olma-

ması (Demir, 2014); (c) anlık geribildirim ve tartışmalara imkan vermemesi (Aybat ve Özgün, 2020, Taylor, 2002); (d) öz-disipline sahip öğrenciler gerektirmesi (Midkiff ve DaSilva, 2011) gibi zorlukları da vardır.

Günümüzün gelişen teknolojileri sayesinde ve Covid19 pandemisinin getirdikleriyle beraber eğitim sisteminin geri dönülemeyecek biçimde değiştiği ve bu yüzden uzaktan eğitim uygulamalarının ilerleyen yıllarda da eğitimin her aşamasında ve sektöründe, her eğitim seviyesinden gelen öğrencilerle çok daha fazla kullanılacağı ve çok daha önemli hale geleceği net olarak görülmektedir. Bu durum da uzaktan eğitim üzerine çok daha fazla çalışma yapılmasını, konunun derinlemesine incelenmesini, paydaşların süreçte neler yaşadıklarının analiz edilmesini ve olası sorunların önceden tespit edilebilmesini gerekli kılmaktadır. Bu noktada bu çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin Covid19 pandemi sürecinde gerçekleştirilen eş zamanlı uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerini incelemek ve onların süreçte yaşadıklarını ve düşüncelerini analiz edip ileriye dönük önerilerde bulunmaktır. Çalışma, pandemi sürecindeki uzaktan eğitimle ilgili olduğu ve uzaktan eğitime yeni bakış açıları getireceği düşünüldüğü için önemlidir. Bu kapsamda araştırma aşağıdaki soruları yanıtlamayı hedeflemektedir:

1. Öğrencilerin eş zamanlı uzaktan eğitime yönelik düşünceleri nelerdir ve bunlar süreç boyunca nasıl bir değişime uğramıştır?
2. Öğrenciler eş zamanlı uzaktan eğitim için hangi metaforları kullanmaktadırlar?
3. Öğrenciler geleneksel yüz yüze eğitim ile eş zamanlı uzaktan eğitim sözkonusu olduğunda hangisinin daha verimli olduğunu düşünmektedirler?
4. Öğrenciler eş zamanlı uzaktan eğitimdeki ders dışı etkinlikler ve ödevlendirmeler hakkında ne düşünmektedirler?
5. Öğrenciler ilerleyen yıllarda da eş zamanlı uzaktan eğitimin kullanımı konusunda ne düşünmektedirler?

Yöntem

Bu araştırma, dünya genelinde yaşanan salgın döneminin getirdiği zorunlu ve acil uzaktan eğitim döneminde üniversite öğrencilerinin yaşadıkları süreci değerlendirebilmeleri amacı ile nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması ile desenlenmiştir. Merriam'a (2018) göre durum çalışması, sınırlı olan bir sistemin derinlemesine incelenerek betimlenmesidir. Yıldırım ve Şimşek'e (2016, 289) göre ise durum çalışmaları genelde "niçin ve nasıl" sorularını yanıtlamak için yapılan ve küçük çaplı bir durum veya bir olguyu derinlemesine araştırmayı hedefleyen çalışma yöntemidir. Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2016) göre bir varlığın mekâna ve zamana bağlı tanımlandığı ve özelleştirildiği araştırmalar, durum çalışması olarak adlandırılır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2019- 2020 akademik yılı içerisinde, Türkiye’de bir devlet üniversitesinin farklı fakültelerinden gelen ve hazırlık biriminde öğrenim görmekte olan (43 erkek, 35 kadın) 78 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilere anket formu Google Forms aracılığı ile ulaştırılmış ve gönüllü katılım esas tutulmuştur. Bu kapsamda uzaktan yapılan derslere devam etmekte olan 170 öğrenciye Whatsapp sohbet programı sayesinde ulaşılmıştır. Çalışma hakkında detaylı bilgiler verildikten sonra onlara çalışmaya katılıp katılmak istemedikleri sorulmuştur. 78 öğrenci, çalışmaya katılmayı kabul etmiş ve çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Katılımcılarla ilgili detaylı bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubu Özellikleri

Cinsiyet	f	Fakülte	N
Erkek	43	Mühendislik (M)	32
Kadın	35	İşletme Fakültesi (İ)	16
		Eğitim Fakültesi (E)	12
		Teknoloji Fakültesi (T)	9
		Siyasal Bilgiler Fakültesi (SB)	6
		Orman Fakültesi (O)	3
		Toplam	78

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış anket formu ile toplanmıştır. Sorular oluşturulurken ilgili alanyazın incelenmiş ve alan uzmanlarının görüşlerinden yararlanılmıştır. Sonuçta ortaya çıkan form, 6 açık uçlu sorudan oluşmaktadır ve ekte verilmiştir. Anket formu, pandemi yüzünden yüz yüze görüşme olanağı olmadığı için Google Forms üzerinden e-posta ve WhatsApp sohbet programı yoluyla çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilere ulaştırılmıştır. E-posta yoluyla yapılan görüşmeler çevrimiçi olabildiği gibi eşzamansız şekilde derinlemesine ve birden fazla e-posta alışverişine imkân verebilecek şekilde gerçekleştirilmektedir (Creswell, 2018; Kazmer ve Xie, 2008; Meho, 2006). Standartlaştırılmış açık uçlu sorular önceden ve dikkatli bir şekilde hazırlanmakta ve katılımcılara belirli bir sıra ile sorulabilmektedir (Creswell, 2018; Patton, 2002).

Araştırmadan elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi, belirli kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik bir teknik olarak tanımlanır (Büyüköztürk vd., 2016). İçerik analizinde, kategorilerden elde edilen verilerin kalitesinin artırılmasının amaçlandığı söylenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini

sağlamak için çalışmanın katılımcıları, toplanan veriler ve eş zamanlı uzaktan eğitim süreci detaylı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın verileri iki araştırmacı tarafından analiz edilmiş ve araştırmacılar arasındaki güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman (1994)'ın önerdiği güvenilirlik formülü $R(\text{Güvenirlik}) = [\text{Na} (\text{Görüş Birliği}) / \text{Na} (\text{Görüş Birliği}) + \text{Nd} (\text{Görüş Ayrılığı})] \times 100$ kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda kodlamaların güvenilirliği %92 olarak hesaplanmış ve araştırmanın analizinin güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Ayrıca bulgular tutarlı ve anlamlı bir şekilde sunularak katılımcıların görüşlerinden (MKÖ: Mühendislik kız öğrenci, MEÖ: Mühendislik erkek öğrenci, İKÖ: İşletme kız öğrenci, İEÖ: İşletme erkek öğrenci, EKÖ: Eğitim kız öğrenci, EEÖ: Eğitim erkek öğrenci, TKÖ: Teknoloji kız öğrenci, TEÖ: Teknoloji erkek öğrenci, SBKÖ: Siyasal bilgiler kız öğrenci, SBEÖ: Siyasal bilgiler erkek öğrenci, OKÖ: Orman kız öğrenci, OEÖ: Orman erkek öğrenci şeklinde her bir katılımcıya bölümünü ve cinsiyetini gösteren bir kod ve numara verilerek) doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Uzaktan Eğitim Süreci

Covid19 salgınının başlaması ile birlikte 20 Mart 2020 tarihinde üniversiteler uzaktan eğitime geçmek durumunda kalmışlardır. Acil uzaktan eğitim adı verilen bu süreçte bütün üniversitelerdeki dersler eşzamanlı veya eşzamansız olarak uzaktan yapılmaya başlanmıştır. Çalışmanın gerçekleştirildiği üniversitenin hazırlık biriminde eşzamanlı uzaktan eğitim uygulanmıştır ve öğrencilerin geleneksel yöntemle haftalık aldıkları 24 saat İngilizce ders programı, aynı gün ve saatte tamamı eşzamanlı uzaktan eğitime dönüştürülmüştür. Öğrencilerle daha önce zaten whatsapp programı üzerinde oluşturulmuş olan sohbet grupları ile iletişim sağlandığı için öğrenciler kolaylıkla süreçten haberdar edilmiş ve eşzamanlı yabancı dil eğitimine katılım göstermeleri istenmiştir. Bazı öğrenciler; internet, bağlantı ve bilgisayar veya akıllı telefon sorunu yaşadıkları için eşzamanlı eğitimlere hiç katılamamışlardır. Eş zamanlı uzaktan eğitim, Google – Meet programı üzerinden yürütülmüş olup, öğretim elemanı oturum açtıktan sonra bağlantı linkini öğrencileriyle paylaşmış ve öğrenciler de internet bağlantısına sahip olmaları şartıyla istedikleri yerden derslere bağlanmışlardır. Google – Meet yazılımında ders sorumlusu, ders materyalini bilgisayar ekranından paylaşabilmekte, öğrencileri görüntülü ve sesli olarak izleyebilmekte ve öğrenciler de dersi kolaylıkla takip edebilmektedirler. Pandemi sürecinde 10 hafta boyunca dersler bu şekilde işlenmiştir. Çalışmanın verileri ise sürecin sonunda toplanmıştır.

Bulgular

1. Öğrencilerin Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Alacaklarını İlk Duyduklarındaki Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Tablo 2: Öğrencilerin Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Alacaklarını İlk Duyduklarındaki Düşünceleri

	Düşünceler	f
Olumlu	Süreçte alınmış doğru bir karar olduğu	7
	Derslerin işlenişinin aynı seyirde olacağı	7
	Evde rahatça derslerin işlenebileceği	6
	İlginç bir eğitim olacağı	5
	Kolay olacağı	4
	Online derslerde heyecan duyulacağı	3
	Eğitimin-öğretim yılının tamamlanma imkânı sağlayacağı	3
Olumsuz	Uzaktan eğitimin zor olacağı	10
	Alınan eğitimin verimsiz olacağı	8
	Yüz yüze eğitim gibi verimli olup olmayacağı	8
	Derslerin çok sıkıcı ilerleyeceği	7
	Eğitimin kısıtlı olacağı	7
	Uygulanamayacağı	7
	Sürekli katılım sağlanamayacağı	5
	Online eğitimde dersin nasıl işleneceği	4
	Eğitime devam edilip edilemeyeceği	4
	Yeterince anlayamayacakları	2

Tablo 2’de yer alan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin eş zamanlı uzaktan eğitim alacaklarını ilk duyduklarındaki düşüncelerine bakıldığında, öğrencilerin çoğunun düşüncesinin olumsuz olduğunu söylemek mümkündür. Uzaktan eğitim uygulamasının zor, verimsiz ve sıkıcı olacağı, yüz yüze eğitim kadar verimli olup olmayacağı konusunda şüphelerinin olduğu yönünde görüş belirttikleri söylenebilir. Öğrencilerin bazıları ise eş zamanlı uzaktan eğitimin süreç içerisinde alınan doğru bir karar olduğu ve ev ortamında da derslerin aynı düzeyde rahat bir biçimde işlenebileceği yönünde görüşe sahiptir. Hazırlık sınıfı öğrencilerinin görüşleri genel olarak incelendiğinde ise eş zamanlı uzaktan eğitim uygulamasını duyduklarında olumsuz düşüncelere sahip oldukları şeklinde yorumlamak mümkündür. Öğrencilerin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Virüsün ülkemize geldiğini duyduğumda panik halindeydim açıkcası bunun üzerine online eğitime geçilmesi beni rahatlattı ancak ders saatlerinin kısaltılmamış olması ortam değişikliği yüzünden verimi azalttı bence.” (MKÖ, 67).

“Yayılma ihtimali yüksekti. Ülkemizde ilk görüldüğünde endişelendim. Uzaktan eğitim ve okulların kapanması kesinlikle yerinde bir karar. Sağlık her şeyin başı ne de olsa.” (EEÖ, 29)

“Yeterince anlamayacağımı ve yüz yüze eğitim gibi olmayacağımı düşünüyordum.” (MEÖ, 12)

“Devamlı katılım sağlayamayacağımızı ve katıldığımız derslerin çok can sıkıcı ilerleyeceğini düşündüm.” (İEÖ, 2)

“En başlarında içimde bir şüphe oluşmuştu, derslerin verimli olmayacağı konusunda.” (TEÖ, 73)

2. Öğrencilerin Aldıkları Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim ile ilgili Düşüncelerinin Değişip/Değişmediğine İlişkin Bulgular

Tablo 3: Öğrencilerin Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Sürecindeki Düşünceleri

		Düşünceler	f
Değişti	Olumsuzdan olumluya	Dersler verimli ilerlemekte	18
		Uzaktan eğitimin olumlu yönleri fark edilmekte	3
		Uzaktan eğitime alışılmakta	4
	Olumludan olumsuz	Farklı bir tecrübe olarak düşünülmemekte	1
		Derslere devam sağlanamamakta	2
Hala olumlu	Yüz yüze eğitim özlenmemekte	5	
	Fayda sağlanmadığı düşünülmemekte	1	
Değişmedi	Hala olumlu	Hiç olmamasından daha iyi olduğu	3
		Uzaktan eğitim güzel ilerlemekte	6
	Hala olumsuz	Sürekli katılım sağlanamamakta	7
		Verimli olmadığı düşünülmemekte	11
		Uzaktan eğitimde zorlanılmakta	6
		Yüz yüze eğitim gibi olmadığı düşünülmemekte	12
		Uzaktan eğitim hoş karşılanılmamakta	3
Eğitimin kısıtlı gerçekleştiği düşünülmemekte	2		

Tablo 3’te yer alan, üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin eş zamanlı uzaktan eğitim sürecindeki düşünceleri incelendiğinde öğrencilerden bazılarının düşüncelerinin ilk duyduklarındaki düşüncelerinden farklı olarak olumlu ve olumsuz yönde değiştiği söylenebilir. Derslerin verimli ilerlediği, uzaktan eğitime alışıldığı ve farklı yönleri

olduğu için farklı bir tecrübe sağladığı yönünde olumlu; yüz yüze eğitimin özleildiği, derslere devam sağlamada zorlanıldığı ve fayda sağlamadığı yönünde olumsuz olarak görüşlerinin değiştiğini söylemek mümkündür. Farklı olarak görüşünün değişmediğini ifade eden yüz yüze eğitim gibi olmadığı, verimin düşük olduğu ve derse devamın sağlanmadığı yönünde olumsuz düşünen öğrenciler ile eğitimin verimli devam ettiğini, içinde bulunulan süreçle ilgili olarak hiç olmamasından iyi olduğu yönünde görüşüne sahip olan öğrencilerin olduğunu da söylemek mümkündür. Öğrencilerin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Evet değişti çünkü derslerin bir faydasını görmüyorum. Ev ortamında derslere katılamıyorum ve derslerin bi fayda sağladığını düşünmüyorum.” (SBKÖ, 63)

“Ben en başından beri Yüz yüze daha yararlı demistim. Hâlâ öyle ama dediğim gibi hiç yoktan daha iyidir.” (TEÖ, 5)

“Evet değişti. Her ne kadar okuldaki kadar olamasa da derslerden yine de verim aldığımı düşünüyorum.” (İKÖ, 15)

“Evet. öncelikle oldukça memnunum online derslerin yararlı olması beni mutlu ediyor. Öğretmenlerimiz çabası yadsınmaz.” (TEÖ, 44)

“Hayır değişmedi. Uzaktan eğitim sürecinde dersler etkili olmuyor.” (İKÖ, 78)

3. Öğrencilerin Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Uygulaması ile ilgili Metaforik Algılarına İlişkin Bulgular

Tablo 4: Öğrencilerin Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Hakkındaki Metaforik Algıları

	Metafor	f
Kitle İletişim Aracı	Youtube videosuna	
	Tv Yayınına	2
	Toplu görüntülü konuşma sistemine	1
	Sanal sınıfa	1
	Udemy'e	1
	Sinema izlemeye	1
Düzensizlik	“Boşa çekilen kürek” deyimine	
	Plansız ders çalışmaya	2
	Mıknatısa	1
	Yumak ipe	1
Formal Eğitim	Normal derse	
	Okula	2
	Faydasız bir eğitime	2
	Etüt derslerine	1

İnformel Eğitim	İş toplantısına	
	Uzaktan okumaya	1
	Home office	1
	Açık öğretime	1
	Özel derse	1
Diğer	Geleceğin dünyasına	
	Denetimli serbestliğe	2
	Rahatlık	1
	İnsanları oyalamaya	1
	Vicdan rahatlatmaya	1

Tablo 4’te üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerine Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Uygulamasını neye benzettikleri sorulduğunda genel olarak olumsuz yönde benzetim yaptıkları söylenebilir. Öğrencilerin cevapları incelendiğinde onların “Kitle İletişim Aracı”, “Düzensizlik”, “Formal Eğitim” ve “İnformel Eğitim” temaları altında toplandığını söylemek mümkündür. Öğrencilerin eşzamanlı uzaktan eğitimi kitle iletişim teması altında youtube, Udemy, tv gibi etkileşimi sınırlı araçlara ve toplu görüntülü konuşma programına; düzensizlik teması altında plansızlığı ve karmaşıklığı vurgulayıp boşa çekilen kürek deyimine, mıknatısa, yumak ipe; formal eğitim teması altında sıradan bir derse, okula, faydasız eğitime, etüt derslerine; informal eğitim teması altında ise özel derslere, iş toplantısına ve home ofise benzettikleri söylenebilir. Farklı olarak öğrencilerden bazılarının ise bu tür bir eğitimi geleceğin dünyasına, denetimli serbestliğe ve eğitimin işe yaramadığını vurgulayıp insanları oyalamaya ve vicdan rahatlatmaya benzettikleri söylenebilir. Öğrencilerin cevaplarından bazıları ise şu şekildedir:

“Yks’ye hazırlanırken youtube’dan konu eksikliğini kapatmaya çalıştığım ders videolarına benzetiyorum çünkü daha önce söylediğim gibi normal derslere göre daha yüzeysel.” (MEÖ, 23)

“Mıknatısa benzetiyorum. Çünkü öğrenci iyi bir şekilde yaklaşırsa birbirlerine etkili olabilir, olmazsa birbirlerine etkili olamaz.” (EEÖ, 37)

“Boşa kürek çekmeye benzetiyorum. Çünkü dersler bana hiç bir şey katmıyor konuşma yazma olarak okulda nerede kaldıysam orada duruyorum bir ilerleme kaydedemiyorum.” (MEÖ, 68)

“İnsanları oyalamaya benzetiyorum çünkü asıl olması gereken bu değil ve kimseye söz hakkı verilmedi, herkese hareket edip ayak uydurmak zorunda bırakıldım.” (İKÖ, 20)

“Yumak ipe, karışık ve anlaşılması zor.” (SBKÖ, 17)

4. Öğrencilerin Geleneksel Yüz Yüze Eğitim ile Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Arasında Hangisinin Daha Verimli Olduğu Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil öğrenimi açısından geleneksel yüz yüze eğitim ile eş zamanlı uzaktan eğitim arasında hangisinin daha verimli olduğuna dair değerlendirmeleri incelendiğinde, öğrencilerden 69'u (%88,5) geleneksel yüz yüze eğitimin daha verimli olduğu yönünde görüş belirtirken, 9 (%11,5) öğrenci ise eş zamanlı uzaktan eğitimin daha verimli olduğunu ifade etmiştir. Çalışma grubunu oluşturan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin tercih etme nedenlerine dair görüşlerine Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5: Geleneksel Yüz Yüze Eğitim ile Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Arasında Hangisinin Daha Verimli Olduğu Hakkındaki Görüşler

	Görüşler	f
Geleneksel Yüz Yüze Eğitim	Yüz yüze eğitimin daha etkili olmasından dolayı	28
	İletişimin yüz yüze eğitimde daha etkili olmasından	17
	Derse odaklanma yüz yüze eğitimde daha kolay olmasından	6
	Online eğitimdeki teknik yetersizliklerden dolayı	6
	Ev ortamına uyum sağlayamamadan dolayı	5
	Yüz yüze eğitim alışkanlığından dolayı	4
	Kalıcılığı sağlamasından dolayı	3
	Online eğitim motivasyon sağlamadığından dolayı	3
	Pratik imkânı olmasından dolayı	2
	Daha az heyecanlanıldığından	1
Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim	Ev ortamında derslere rahat katılmadan	5
	Sınıf ortamında baskı altında hissetmekten	2
	Gerginliğin az olmasından	1
	Okula gidip-gelme kaynaklı zaman kaybını önlemesinden	1
	Derse daha fazla katılım gösterebilmekten	1

Tablo 5'te yer alan hazırlık sınıfı öğrencilerinin geleneksel yüz yüze eğitim ile eş zamanlı uzaktan eğitim arasında hangisinin daha verimli olduğu hakkındaki görüşlerine bakıldığında, öğrencilerin büyük çoğunluğunun geleneksel yüz yüze yapılan eğitimin daha verimli olduğu şeklinde görüş belirttiklerini söylemek mümkündür. Geleneksel yüz yüze eğitimin verimli olduğu görüşüne sahip öğrencilerin, iletişimin ve eğitimin daha etkili ve odaklanmanın yüz yüze eğitimde daha kolay olduğunu ifade ettikleri söylenebilir. Farklı olarak bazı öğrencilerin eş zamanlı uzaktan eğitimde derse katılımın ev ortamında daha rahat olduğu, baskı ortamının olmadığı ve gerginliğin

daha az olması nedeni ile uzaktan eğitimin daha verimli olduğunu ifade ettikleri de bulunmuştur. Öğrencilerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde ise öğrencilerin çoğunluğunun geleneksel olarak yüz yüze yapılan eğitimin daha verimli olduğu, eş zamanlı uzaktan eğitimin ise verimsiz olduğu fikrine sahip olduğu söylenebilir. Öğrencilerin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Yüz yüze iletişimin daha verimli olduğunu karşıdaki kişiyi daha kolay anlamamıza neden olduğu için bu şıkkı seçtim.” (İKÖ, 2)

“Yabancı dil eğitiminde haftanın her günü akşama kadar ders olduğundan bu öğrencileri sıkıyordu. Uzaktan eğitimde evde olup derse katılabilmek güzel.” (SBKÖ, 18)

“Daha öncesinden de dediğim gibi okula gidip gelmekle harcanan zamanı bireysel ders ile iki katına katlayabiliyoruz.” (OKÖ, 50)

“Yüz yüze aldığım verimi alamıyorum dersler kötü geçiyor. Sistemsel problem yaşıyoruz.” (SBKÖ, 63)

“Çünkü hocaların anlattıkları şeyleri birebir dinlemek ve sınıf ortamında olmak daha faydalı.” (MKÖ, 71)

5. Öğrencilerin Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Sürecinde Yapılan Ders Dışı Etkinlikler ve Ödevlendirmeler Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Tablo 6: Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Sürecinde Yapılan Ders Dışı Etkinlikler ve Ödevlendirmeler Hakkındaki Düşünceler

		Düşünceler	f
Olumlu		Ödevler oldukça iyi ve verimli	30
		Yüz yüze eğitimle aynı düzeyde ödevlendirme yapılmakta	7
		Ödevler eğitici	6
		Derslerden uzaklaşmayı engellemekte	9
Olumsuz		Çok fazla ödevlendirme yapılmakta	22
		Ödevlerin sayısı motivasyonu olumsuz etkilemekte	8
		Gereksiz	5
		Ödev için teslim süresi çok kısa verilmekte	3

Tablo 6’da yer alan hazırlık sınıfı öğrencilerinin ders dışı etkinlikler ve ödevlendirmeler hakkındaki görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin çoğunun ödevlendirme ile ilgili olarak olumlu düşünceye sahip olduklarını söylemek mümkündür. Ödevlerin oldukça verimli, yüz yüze eğitimle aynı düzeyde ve eğitici olduğunu ifade ettikleri söylenebilir. Olumsuz düşünceye sahip öğrencilerin ise ödevlendirme sayısının fazla

olduğu, motivasyonu düşürdüğü ve süre bakımından yetersiz olduğu düşüncesinde olduklarını söylemek mümkündür. Genel olarak öğrenci görüşleri değerlendirildiğinde ise öğrenciler açısından ders dışı etkinlikler ve ödevlendirmelerin olumlu ve olumsuz yanlarının olduğu şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Evdemiz diye çok ödev veriliyor. Biz evde olabiliriz ama ev işleri gibi bazı evle ilgili şeylerle ilgilenmemiz gerekiyor ama haftasonu bile çok yoğun oluyoruz.” (OKÖ, 1)

“Verimli olduğunu düşünüyorum ama fazla olduğu zaman, yapmak istemiyorum.” (İKÖ, 13)

“Yüz yüze eğitimle hemen hemen aynı formatta ödevlendirmelerimiz devam ediyor. Bir eksiklik yok.” (TKÖ, 26)

“Ödevlerin gerekli olduğunu ve bize bir şeyler kattığını düşünüyorum sadece ödev teslim süresi biraz daha uzun olmalıdır.” (MKÖ, 61)

“Bence ödevler yorucu; bu zor günlerde bizi daha çok zorluyor.” (TEÖ, 44)

6. Öğrencilerin Eş Zamanlı Uzaktan Eğitim Süreç Sonrası İlerleyen Yıllarda da Kullanılıp/Kullanılmamasına yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmamızın çalışma grubunu oluşturan üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil eğitiminde eş zamanlı uzaktan eğitimin süreç bitiminde ilerleyen yıllarda da kullanılıp/kullanılmamasına yönelik öğrencilerden 50’si “hayır kullanılmamalı”; 15’i ise “evet kullanılabilir” şeklinde görüş belirtmişlerdir. 18 öğrenci ise bu soruyu yanıtsız bırakmıştır. Öğrencilerin eş zamanlı uzaktan eğitim sisteminin kullanılma durumuna yönelik görüşlerine Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Yabancı Dil Eğitiminde Eş Zamanlı Uzaktan Eğitimin İlerleyen Yıllarda da Kullanımına Yönelik Görüşleri

	Düşünceler	f
Evet Kullanılabilir	Mevcut eksiklikler giderilirse olabilir	4
	Yabancı dil eğitimi için uygun olabilir	2
	Uygulamalı dersler harici kullanılabilir	2
	Zaman kazanmak açısından olabilir	3
	Çağa ayak uydurma bakımından kullanılabilir	2
	Yüz yüze eğitim kadar verimli olabilir	2

Hayır Kullanılmamalı	Yüz yüze eğitim daha etkili	15
	Sadece zor/olağanüstü şartlarda uygun	12
	Sistem oldukça verimsiz	15
	Uygulamaya yönelik dersler için uygun değil	3
	Ders süresinin uzunluğu dikkat dağıtmakta	2
	Dil maruz kalındığında öğrenilir	1
	Gerekli araç ve gereçlerin yetersizliğinden dolayı	1
	Ev ortamı, ders çalışmayı olumsuz etkilemekte	1

Tablo 9’da yer alan öğrencilerin yabancı dil eğitiminde eş zamanlı uzaktan eğitimin sürecinin bitiminde ilerleyen yıllarda da kullanılıp/kullanılmamasına yönelik görüşlerine bakıldığında, öğrencilerin çoğunun uzaktan eğitim sisteminin yabancı dil eğitiminde kullanılmaması yönünde düşünceye sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bu düşünceye neden olarak ise uzaktan eğitim sisteminin sadece zor şartlara uygun olduğu, yüz yüze eğitim kadar etkili olmadığı ve oldukça verimsiz bir sistem olduğunu ifade etmişlerdir. Bazı öğrenciler ise mevcut eksiklerin giderilmesi durumunda ve uygulamalı dersler haricinde yabancı dil eğitimi için uygun olabileceğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Uygun buluyorum çünkü rahatız ve ailemizin yanında olduğumuz için geçim sıkıntısı yok.” (TEÖ, 77)

“Uygun bulmuyorum çünkü yüz yüze daha verimli.” (MEÖ, 52)

“Olabilir aslında, zaman kazanır öğrenciler bir sene hazırlık okuyacaklarına hem bölüme gider hem uzaktan ders alır, ama olmasa daha iyi olur.” (İEÖ, 27)

“Asla bulmuyorum. Diğer sorularda da söylediğim gibi online eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili olduğunu düşünmüyorum.” (EEÖ, 55)

“Kesinlikle önermiyorum. Kimse derse girmez ve kimse ciddiye almaz dersleri; bir kere verim yok verim! Hiç bir şey anlamıyorsun özellikle ev ortamında.” (İKÖ, 9)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Üniversite hazırlık öğrencilerinin eşzamanlı uzaktan eğitim süreciyle ilgili görüşlerini incelemeyi hedefleyen bu çalışmanın bulguları incelendiğinde öğrencilerin eşzamanlı uzaktan eğitimle ilk başta olumsuz düşüncelere sahip oldukları ve sürecin sonuna doğru bu düşüncelerinde kısmen değişimler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Evde

ders işlemenin rahat ve heyecanlı olacağını düşünüp olumlu düşüncelere sahip olan öğrencilerin yanı sıra ev ortamının elverişsiz olduğunu söyleyen ve uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimden farklı, zor, verimsiz, karmaşık ve sıkıcı olacağını düşünen ve yüz yüze eğitimi destekleyen öğrencilerin çokluğu, onların uzaktan eğitimi zorunlu bir tercih olarak görüp normal şartlarda geleneksel yüz yüze eğitimi tercih edeceklerini düşündürmektedir. Bu sonuçlar, eşzamanlı uzaktan eğitimde soru cevap eksikliği ve ders verimliliği problemlerinin çok yoğun olduğunu gösteren çalışmalarla (Akkuş ve Acar, 2017; Bilgiç ve Tüzün, 2015; Ilgaz, 2014; Yılmaz ve Güven, 2015); dersin verimli olmamasının öğrencinin derse karşı tutumunu olumsuz etkilediğini gösteren çalışmalarla (Falowo, 2007; Hara ve Kling, 2000) desteklenmektedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili metaforik algıları incelendiğinde onların eşzamanlı uzaktan eğitimi kitle iletişim araçlarından *yotube videolarına*, *tv yayınlarına*, *Udemy* ve *sinemaya* veya açık öğretime ve *iş toplantılarına* benzetmeleri, eşzamanlı uzaktan eğitimde karşılıklı etkileşim faktörünün eksik olduğu, öğrencilerin pasif konumda kaldığı ve bilgilerin normal eğitime göre yüzeysel kaldığı yorumunu ortaya çıkarmaktadır. Kılıç ve diğerlerine (2016) göre eşzamanlı uzaktan eğitimde öğretim elemanlarının; öğrencilerin kendilerini ortamda rahat hissetmesini sağlaması ve işbirliğine, tartışmaya ve iletişime dayalı olarak öğrencilere ortak görevler vermesi önemlidir. Eş zamanlı uzaktan eğitim üzerine yapılan çalışmalarda da bu sonucu destekler nitelikte etkileşimin ve anlık cevap alabilmenin önemli olduğu ve etkileşimin düştüğü derslerde öğrencilerin aktif katılımının da düştüğü sonuçlarına ulaşılmıştır (Akkuş ve Acar, 2017; Bilgiç ve Tüzün, 2015; Falowo, 2007; Gillies, 2008; Yazıcı, Altas ve Demiray, 2001; Yılmaz ve Aktuğ, 2011). Horton'a (2006) göre eş zamanlı derslerde tartışma gereklidir ve soru-cevap yöntemine önem verilmelidir. Devran ve Elitaş'a göre (2017) ise uzaktan eğitim öğrenci temelli bir eğitim öngörüsüne sahiptir ve bu yüzden gerçekleştirilen uygulamalar öğrencilerin katılımını artırmak ve etkileşim düzeyini maksimuma çıkarmak gibi amaçlara hizmet etmelidir. Düzensizlik temasındaki *yumak ip* ve *mknatis* metaforlarını kullanan öğrencilerin uzaktan eğitimin yine zorluğunu ve daha çok çaba gerektiren bir süreç olduğunu vurguladıkları ve ayrıca *boşa kürek çekmek* ve diğer temasındaki *insanları oyalamak* ve *vicdan rahatlatmak* metaforlarının da öğrencilerin ilerleme kaydedemediğini ve kendilerine bu tür eğitimi tercih şansı verilmesi gerektiğini kastettikleri anlaşılmaktadır. Buna göre bu tür bir eğitime dâhil edilmeden önce öğrencileri süreç hakkında bilgilendirmenin, süreç sırasında onları motive etmenin ve karar süreçlerine onları da dâhil etmenin önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin formal ve informal temalar altında incelenen metaforları da eş zamanlı uzaktan eğitimin istenen verimi sağlamadığı yorumunu ortaya çıkarmıştır. Yılmaz ve Güven (2015) tarafından yapılan eş zamanlı uzaktan eğitime yönelik metaforlar çalışmasında benzer şekilde *etkileşimsiz*, *karmaşık*, *duygusuz*, *pahalı*, *sınırlı*, *yorucu*, *sıkıcı* ve *verimsiz* olumsuz temalarına ve *ihtiyaca yönelik*, *çeşitlilik*, *kolay ulaşım*, *isteğe bağlılık*, *gerekliklik* ve *faydalı* olumlu temalarına ulaşılmıştır ve çalışmada da olumsuz temalar altındaki metaforları oluşturan öğretmen adaylarının dersler sırasında yeterince et-

kileşim olmadığını, konulara tam olarak odaklanılmadığını ve derslerin birbirinden ayrıntı olduğunu, derslerin genellikle verimsiz geçtiği için sıkıldıklarını vurguladıkları belirtilmiştir.

Öğrencilerin oldukça büyük bir çoğunluğunun eşzamanlı uzaktan eğitim yerine geleneksel yüz yüze eğitimi daha verimli buldukları ve ilerleyen yıllarda da eşzamanlı uzaktan eğitimin kullanılmamasını önerdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Doğan ve Tatık (2015); Gillies (2008); Karal, Çebi ve Turgut, (2011); Sarıtaş ve Barutçu (2020) ve Yalman (2013) tarafından yapılan çalışmalar da bu sonucu desteklemektedir. Bu durumun olası nedenleri olarak öğrencilerin eşzamanlı uzaktan eğitimi etkili bulmamaları; yüz yüze eğitime fazlaca alışkın olmaları; bu eğitimin yabancı dil hazırlık eğitimi sürecine uygun olmaması; ev ortamının eşzamanlı eğitimde bir dezavantaj olabilmesi; derse odaklanma ve motivasyon sorunları gösterilebilir. Sarıtaş ve Barutçu'ya göre (2020) uzaktan eğitimde çevrimiçi öğretim hazır bulunuşluluğu ile daha önceden çevrim içi herhangi bir eğitim alma arasında olumlu yönde bir ilişki vardır ve bu yüzden öğrenciler çevrimiçi öğrenim uygulamalarını yaşadıkça bu ortamları benimseyip daha kolay uyum sağlayabileceklerdir. Öte yandan uzaktan eğitim uygulamalarına katılan bireylerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının olumlu yönde değiştiğini ortaya koyan araştırmalar da alanyazında mevcuttur (Antalyalı, 2004; Gürbüz, 2014; Hannay ve Newvine, 2006; Yıldız, 2011). Ayrıca eşzamanlı uzaktan eğitimin sınıf baskısını kaldırma ve gerginliği azaltma gibi olumlu yönleri olduğu da bulunmuştur. Yılmaz ve Aktuğ (2011) tarafından yapılan bir çalışmada da öğrencilerin eşzamanlı uzaktan eğitim ortamlarında fiziksel olarak öğreticiye uzakta olmalarının onlara özgüven ve rahatlık duygusu getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak; öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını olumlu bir şekilde değiştirmeye yardımcı olabilecek, onların sürece katılım sağlayabilmelerine imkân sağlayacak çalışmalara ve uygulamalara ihtiyaç vardır.

Öğrencilerin eş zamanlı uzaktan eğitime yönelik özellikle olumsuz görüşlerini ifade ederken öğretim elemanlarından özel olarak hiç bahsetmemeleri, öğretim elemanlarının süreci iyi yönettikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte, eş zamanlı uzaktan eğitim ortamlarında yaşanan teknik sorunların ve verimlilik ve etkileşim gibi ders süreciyle ilgili sorunların üstesinden gelebilmede öğretmen tutumlarının ve yeterliliklerinin de oldukça önemli olduğu çeşitli çalışmalarda ortaya konulmuştur (Akkuş ve Acar, 2017; Hara ve Kling, 2000; Hogan, McKnight ve Legier, 2006; Kapucu ve Adnan, 2018; Moore ve Kearsley, 2011; Rasheed, 2007). Bu nedenle öğretmen yetiştiren lisans programlarında uzaktan eğitime yönelik konuların dahil edilmesi ve şu anda görev yapan öğretmenlere uzaktan eğitimle ilgili hizmet içi eğitim seminerlerinin ilgili kurumlar tarafından düzenlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Yapılacak hizmet içi eğitim seminerleri bir defaya mahsus değil belli aralıklarla planlanmalı ve bu sayede öğretmenlerin kendilerini değişen teknolojiye ayak uydurarak güncel tutmaları hedeflenmelidir.

Eş zamanlı uzaktan eğitimi desteklemek için yapılan ders dışı etkinliklerin ve ödevlendirmelerin öğrencilerin uzaktan eğitime bakış açılarını olumlu etkilediği sonucuna varılmakla birlikte yüz yüze eğitimin açığını kapatmak adına fazla verilen ödevlerin olumsuz etkileri olabileceği sonucuna da ulaşılmıştır. Ödevler çok fazla olduğu zaman öğrencilerin motivasyonunun düştüğü ve ödevleri yapmak istemedikleri anlaşılmaktadır. Bu yüzden bu konuda daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Öneriler

Uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve geleceği incelendiğinde ulaşılan veriler (Bozkurt, 2017); çağımızın dijital dünyasındaki ilerlemeler göz önüne alındığında uzaktan eğitimin son derece kolay bir şekilde gerçekleştirilebilmesi (Devran ve Elitaş, 2017) ve yaşamakta olduğumuz COVID19 salgın süreci; örgün eğitimin yanı sıra uzaktan eğitim uygulamalarının ileride çok daha fazla yaygınlaşacağını göstermektedir. Bu yüzden eşzamanlı uzaktan eğitimin daha verimli hale getirilmesi için onun farklı boyutları üzerine daha fazla çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Eş zamanlı uzaktan eğitimde çift yönlü iletişim, tartışma, soru – cevap gibi durumları içeren etkileşim boyutunun daha verimli hale getirilmesi için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Bu sayede öğrencilerin ders sırasında daha aktif olmaları sağlanabilir ve bu durum da onların uzaktan eğitimi sıkıcı, zor ve verimsiz olarak düşünmelerinin önüne geçebilir. Bu alanda daha fazla çalışma yapılması önerilmektedir.

Araştırmada, öğrencilere geleneksel yüz yüze eğitim veya uzaktan eğitim arasından seçim yapma şansı verilseydi geleneksel yüz yüze eğitimi tercih edecekleri sonucuna ulaşıldığı için bu durumun nedenleri daha derinlemesine araştırılabilir ve ulaşılabilecek sonuçlar eş zamanlı uzaktan eğitimi geliştirmek için kullanılabilir.

Eş zamanlı uzaktan eğitim süresince uygulanacak ekstra etkinliklerin ve yapılacak ödevlendirmelerin öğrencilerin sürece karşı tutumlarını etkilediği için bu konu üzerinde de araştırmalar yapılması önerilmektedir. Ayrıca eş zamanlı uzaktan eğitim uygulamalarını daha iyi hale getirmek ve öğrencilerin eş zamanlı uzaktan eğitime yönelik tutumlarını olumluya dönüştürmek amacıyla öğretim elemanlarının uzaktan eğitim yeterlilikleri üzerinde çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Çalışmanın katılımcılarını oluşturmada uygun örnekleme yönteminden faydalanılmış olup çalışmaya katılmayı kabul eden 78 öğrenciyle çalışma gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çalışmanın verileri, yüz yüze görüşme imkânı olmadığı için sadece internetten anket formu aracılığıyla toplanabildiği için bunlar çalışmanın sınırlılıkları olarak düşünülmektedir. Nitel bir araştırma olarak desenlenen bu çalışmanın sonuçlarının, sadece benzer durumlara ve örneklere aktarılabilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- AKÇAY, S. ve Gökçearslan, A. (2016). Grafik tasarım dersinde uzaktan eğitim yönteminin kullanımına yönelik bir uygulama ve öğrenci algıları: Gazi Üniversitesi örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 1983-2004. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/27734/327772>
- AKKUŞ, İ ve Acar, S. (2017). Eş zamanlı Öğrenme Ortamlarında Karşılaşılan Teknik Sorunların Öğretici ve Öğrenen Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 18(3), 363-376. DOI: 10.17679/inuefd.340479
- AKTAY, Y. (2002). Eğitimde küresel imkânlar-küreselleşen dünyada eğitimde fırsat eşitliği ve öz-gürleşim fırsatları üzerine. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(1), 7-22. Erişim adresi: <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TXpVeU5UazRPQT09>
- ALKAN, C. (1996, Kasım). *Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi (Tam metin)*. Türkiye I. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu, Bildiriler, Ankara: Uzaktan Eğitim Vakfı Yayınları.
- ANTALYALI, Ö. L. (2004). *Uzaktan eğitim algısı ve yöneylem araştırması dersinin uzaktan eğitim ile verilebilirliği*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- AYBAT, B. ve Özgün, Y. (2020). *Uzaktan Eğitim Şart*. İstanbul: Abaküs Kitap.
- BİLGİÇ, H. G. ve Tüzün, H. (2015). Yükseköğretim kurumları web tabanlı uzaktan eğitim programlarında yaşanan sorunlar. *AUAD*, 1(3), 26-50. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/3028/42071>
- BOBER, M. J. ve Dennen, V. P. (2001). Intersubjectivity: Facilitating knowledge construction in online environments. *Educational Media International*, 38(4), 241–250. DOI: 10.1080/09523980110105150
- BOZKURT, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *AUAd*, 3(2), 85-124. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/34117/378446>
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- CASEY, M. D. (2008). A Journey to Legitimacy: The Historical Development of Distance Education through Technology. *TechTrends*, 52(2), 45-51. DOI: 10.1007/s11528-008-0135-z
- CHAPMAN, A. D. (1996, Kasım). *Using interactive video to teach learning theory to undergraduates: problems and benefits*. Annual Meeting of the Mid-South Educational Research Association, Alabama. Erişim adresi: <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED406425.pdf>
- CRESWELL, J. W. ve Creswell, J. D. (2018). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods*. (5th edition). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- ÇETİN Ö., Çakıroğlu M., Bayılmış C. ve Ekiz H. (2002). Teknolojik gelişme için eğitimin önemi ve İnternet destekli öğretimin eğitimdeki yeri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(3), 143-147. Erişim adresi: <http://www.tojet.net/articles/v3i3/3317.pdf>

- ÇINAR, M., Tüzün, H., Yıldırım, D., Akıncı, A., Kalaycı, E., Bilgiç, H. G. ve Yüksel, Y. (2011, Şubat). *Uzaktan eğitimde kullanılan eşzamanlı sanal sınıf araçlarının karşılaştırılması*. XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- ÇUKADAR, Sami ve Çelik, Sönmez (2003). İnternete Dayalı Uzaktan Öğretim ve Üniversite Kütüphaneleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4(1), 31-42. Erişim adresi: <http://journal.dogus.edu.tr/index.php/duj/article/view/183/199>
- DEMİR, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-211. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/55935>
- DEMİRAY, U. (1999). *Kuruluşunun beşinci yılında açköğretim lisesi ile ilgili çalışmalar kaynakçası (1982-1997)*. Ankara: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Yayınları.
- DEMİREL, Ö., Seferoğlu, S. ve Yağcı, E. (2003). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme. Ankara: Pegem Akademi.
- DEVİRAN, Y. ve Elitaş, T. (2017). Uzaktan eğitim: fırsatlar ve tehditler. *Online Academic Journal of Information Technology*, 8(27), 31-40. DOI: 10.5824/1309-1581.2017.2.003.x
- DİNÇER, S. (2006, Şubat). *Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış*. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- DİXON, K. ve Pelliccione, L. (2004). *Reactions to online learning from novice students in two distinct programs*. In R. Atkinson, C. McBeath, D. Jonas-Dwyer ve R. Phillips (Eds), *Beyond the comfort zone: Proceedings of the 21st ASCILITE Conference* (pp. 255-262). Erişim adresi: <http://www.ascilite.org.au/conferences/perth04/procs/dixon.html>
- DOĞAN, S. ve Tatık, R.Ş. (2015). Evaluation of distance education program in Marmara University according to the views of students. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(1), 247-261. DOI: 10.17121/ressjournal.187
- DRİSCOLL, M. (1999). Web-based training in the workplace. *Adult Learning*, 10(4), 21-25. DOI: 10.1177/104515959901000408
- DÜZAKIN, E. ve Yalçınkaya, S. (2008). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemi ve çukurova üniversitesi öğretim elemanlarının yatkınlıkları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 225-244. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4378/60019>
- FALOWO, R. O. (2007). Factors impeding implementation of web-based distance learning. *AACE Journal*, 15(3), 315-338. Erişim adresi: <https://www.learntechlib.org/primary/p/21710/>
- GILLIES, D. (2008). Student perspectives on video-conferencing in teacher education at a distance. *Distance Education*, 29(1), 107-118. DOI: 10.1080/01587910802004878
- GÖKMEN, Ö. F., Duman, İ. ve Horzum, M. B. (2016). Uzaktan eğitimde kuramlar, değişimler ve yeni yönelimler. *AUAD*, 2(3), 29-51. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/34059/376987>
- GÜRBÜZ, F. (2014). Students' views on distance learning in Turkey: An example of Anadolu University open education faculty, *Turkish Online Journal of Distance Education*, 15(2), 239-250. DOI: 10.17718/tojde.54964

- GÜRER, M. D., Tekianarşlan, E. ve Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 48-78. DOI: 10.17569/tojqi.74876
- GÜZEL, M. (2007). *Küreselleşme, tüketim kültürü ve internet'teki gençlik siteleri, yeni medya çalışmaları*. (Derleyen: Mutlu Binark). Ankara: Dipnot Yayınları.
- HANNAY, M. ve Newvine, T. (2006). Perceptions of distance learning: A comparison of online and traditional learning. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 2(1), 1-11. Erişim adresi: <https://jolt.merlot.org/documents/MS05011.pdf>
- HARA, N. ve Kling, R. (2000). Student distress in a web-based distance education course. *Information, Communication & Society*, 3(4), 557-579. DOI: doi.org/10.1080/13691180010002297
- HOGAN, R. L., McKnight, M. A ve Legier, J. T. (2006). Moving from traditional to online instruction: Considerations for improving trainer and instructor performance. *The Journal of Human Resource and Adult Learning*, 2(2), 34-38. Erişim adresi: <http://www.hraljournal.com/Page/5%20R.%20Lance%20Hogan.pdf>
- HERAND, D. ve Hatipoğlu, Z. A. (2014). Uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim platformları'nın karşılaştırılması. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 18(1), 65-75. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/46574>
- HRASTINSKI, S. (2008). Asynchronous and Synchronous E-Learning. *Educase Quarterly*, 4, 51-55. Erişim adresi: <https://er.educause.edu/-/media/files/article-downloads/eqm0848.pdf>
- ILGAZ, H. (2014). Uzaktan eğitim öğrencilerinin eşzamanlı öğrenme uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 13(26), 187-204. Erişim adresi: http://ebuline.com/pdfs/26Sayi/26_4.pdf
- İŞİK, A. H., Karaca, A., Özkaraca, O. ve Büroğul, S. (2010, Şubat). *Web tabanlı eş zamanlı (senkron) uzaktan eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı analizi*. Akademik Bilişim'10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Muğla Üniversitesi: Muğla.
- İŞMAN, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- İZMİRLİ, S. ve Akyüz, H. İ. (2017). Eş Zamanlı Sanal Sınıf Yazılımlarının İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 13(4), 788-810. DOI: 10.17244/eku.347815
- JONES, D. (2005). Computing by distance education: problems and solutions. *ACM SIGCSE Bulletin*, 28, 139-146. DOI: 10.1145/237477.237616
- KAPUCU, N. K. ve Adnan, M. (2018). Uzaktan öğretimde çevrimiçi eğitimci başarısının değerlendirilmesi. *HAYEF: Journal of Education*, 15(1), 7-20. DOI: 10.26650/hayef.2018.15.1.0004
- KAYA, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- KAZMER, M. M. ve Xie, B. (2008). Qualitative interviewing in internet studies: playing with the media, playing with the method. *Information, community and society*, 11(2), 257-278. DOI: 10.1080/13691180801946333
- KEEGAN, D. (1996). *Foundations of distance education*. (3rd Ed.) New York, NY: Routledge.

- KILIÇ, S., Horzum, M. B. ve Çakıroğlu, Ü. (2016). Çevrimiçi eşzamanlı öğrenme ortamlarında öğrencilerin öğretimsel, sosyal ve bilişsel buradalık algılarının belirlenmesi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 7(2), 350-364. DOI: 10.16949/turcomat.35549
- KIRIK, A. M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, 21, 73-94. DOI: 10.17829/midr.20142110299
- KO, C. J. (2012). A case study of language learners' social presence in synchronous CMC. *ReCALL*, 24(1), 66-84. DOI: 10.1017/S0958344011000292
- KOŞAR, E. ve Çiğdem, H. (2003). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- KÖR, H. (2013). *Uzaktan eğitim ve örgün eğitimin çok yönlü – çapraz karşılaştırılması: kırkkale üniversitesi ve hitit üniversitesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Kırkkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırkkale.
- KURT, N. ve Özkan, Y. (2014). Uzaktan eğitimde akademik başarıyı etkileyen faktörler. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 219-236. Erişim adresi: <https://hayefjournal.org/tr/uzaktan-egitimde-akademik-basariyi-etkileyen-faktorler-16465>
- MAHİROĞLU, A. ve Coşar, M. (2008). Web tabanlı uzaktan eğitimde sıra, hız ve içerik kontrollerinin akademik başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 63-83. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256326>
- MCBURNIE, G. (2002). Küreselleşme, GATS ve ulus-aşırı eğitim (Çevirenler: H. Koç ve G. Tunalı-Koç). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 2(1), 169-190.
- MEHO, L.I. (2006). E-mail interviewing in qualitative research: a methodological discussion. *Journal of the American Society of Information Science and Technology*, 5(10), 1284-1295, Erişim adresi: <http://eprints.rclis.org/8377/1/email-interviewing.pdf>
- MERRIAM, S. B. (2018). *Nitel araştırma, desen ve uygulama için bir rehber* (Çeviri editörü: Turan, S.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- MERCER, D. M. (2002). *Synchronous communication in collaborative online learning: Learners' perspectives*. Doktora tezi, University of Toronto, Canada.
- MIDKIFF, S. P. ve Dasiva, L. A. (2011). *Leveraging the web for synchronous versus asynchronous distance learning*. Erişim adresi: https://pdfs.semanticscholar.org/afc4/d77a5ec9f98b30bbd3e4d6121676bfd3365.pdf?_ga=2.81058132.29143270.1597615171-1415529230.1591700549
- MILES, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications Inc.
- MOORE, M. (2007). *Handbook of distance education*. New York: Routledge
- MOORE, M. G. ve Anderson, W. (2003). *Handbook of distance education*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- MOORE, M. G. ve Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning* (3. Baskı). Belmont, CA: Wadsworth Cengage Learning.

- OLIVEIRA M. M. S., Penedo A. S. T. ve Pereira V. S. (2018). Distance Education: Advantages and Disadvantages of the Point of View of Education and Society. *Dialogia*, 29, 39-152. DOI: 10.5585/Dialogia.n29.7661
- ORAL, B. (2014). Uzaktan Eğitim. Demirel, Ö. ve Altun, E. (Ed.) *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.
- ÖZARSLAN, Y. (2008, Aralık). *Uzaktan Eğitim Uygulamaları için Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri*. XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri Kitabı, ODTÜ: Ankara. Erişim adresi: http://inet-tr.org.tr/inetconf13/kitap/ozarслан_inet08.pdf
- PATTON, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. (3rd edition). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- RASHEED, F. (2007). Factors impeding implementation of web-based distance learning. *AACE Journal*, 15(3), 315-338. Erişim adresi: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.483.1754&rep=rep1&type=pdf>
- ROMISZOWSKI, A. (2004). How's the e-learning baby? Factors Leading to Success or Failure of an Educational Technology Innovation. *Educational Technology*, 44(1), 5-27. Erişim adresi: <https://pdfs.semanticscholar.org/f1ce/0c14f8fdb461aa8e226560eaa7f4aa7d8cf7.pdf?ga=2.26589566.29143270.1597615171-1415529230.1591700549>
- ROMISZOWSKI, A. ve Mason, R. (2004). Computer-mediated communication. In D. H. Jonassen. (Ed.), *Handbook of research for educational communications and technology* (2. baskı, ss. 397-431). New York: Simon ve Schuster Macmillan.
- SARITAŞ, E. ve Barutçu, E. (2020). Öğretimde dijital dönüşüm ve öğrencilerin çevrimiçi öğrenmeye hazır bulunuşluluğu: Pandemi döneminde Pamukkale Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi*, 11(1), 5-22. DOI: 10.34231/iuyd.706397
- SEN, B., Atasoy, F. ve Aydın, N. (2010, Şubat). *Düşük maliyetli web tabanlı uzaktan eğitim sistemi uygulaması*. XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Muğla Üniversitesi: Muğla.
- SIMONSON, M., Smaldino, S. E., Albright, M. ve Zvacek, S. (2012). *Teaching and learning at a distance: foundations of distance education*. Boston: Pearson Education, Inc
- STEIN, D. S., Wanstreet, C. E., Glazer, H. R., Engle, C. L., Harris, R. A., Johnston, S. M., Simons, M. R. ve Trinko, L. A. (2007). Creating shared understanding through chats in a community of inquiry. *Internet and Higher Education*, 10, 103-115. DOI: 10.1016/j.iheduc.2007.02.002
- SUN, P., Tsai, R. J., Finger, G., Chen, Y. ve Yeh, D. (2008). What drives a successful elearning? An empirical Investigation of the critical factors influencing learning satisfaction. *Computer & Education*, 50, 1183-1202. DOI: :10.1016/j.compedu.2006.11.007
- ŞENKAL, O. ve Dinçer, S. (2012). Geleneksel sınıfların uzaktan eğitim platformuna dönüştürülmesi: bir model çalışması. *Bilişim teknolojileri dergisi*, 5(1), 13-17. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/298147141_Geleneksel_siniflarin_uzaktan_egitim_platformuna_donusturulmesi_Bir_model_calismasi

- TAYLOR, R. W. (2002). Pros and Cons of Online Learning - A Faculty Perspective. *Journal of European Industrial Training*, 26(1), 24-37. DOI: 10.1108/03090590210415876
- TOKER-GÖKÇE, A. (2008). Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-12. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47957/606765>
- TUNCER, M. ve Taşpınar, M. (2008). Sanal ortamda eğitim ve öğretimin geleceği ve olası sorunlar. *Sosyal Bilimler Dergisi X(1)*, 125-144. Erişim adresi: <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423867219.pdf>
- ULUĞ, F. ve Kaya, Z. (1997). *Uzaktan Eğitim Yaklaşımıyla İlköğretim*. Ankara: Uzaktan Eğitim Vakfı.
- URDAN, T.A. ve Weggen, C.C. (2000). *Corporate E-Learning: Exploring A New Frontier*. Wr Hambrecht & Co./Equity Research. Erişim adresi: <http://papers.cumincad.org/data/works/att/2c7d.content.pdf>
- UŞUN, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. (1.Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- VAROL, A. ve Türel, Y. (2003). Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde İletişim Modülü. *TOJET (The Turkish Online Journal Of Educational Technology)*, 2(1), 641-658. Erişim adresi: <http://www.tojet.net/articles/v2i1/216.pdf>
- VERDUİN, J. R. ve Clark, T. A. (1994). *Uzaktan Eğitim: Etkin Uygulama Esasları*. (Çeviren: İlnur Maviş). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- VOLERY, T. ve Lord, D. (2000). Critical success factors in online education. *International Journal of Educational Management*, 14(5), 216-223. DOI: 10.1108/09513540010344731
- VONDERWELL, S., Liang, X. ve Alderman, K. (2007). Asynchronous discussions and assessment in online learning. *Journal of Research on Technology in Education*, 39(3), 309-328. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ768879.pdf>
- WANG, A. ve Newlin, M. (2001). Online lectures: Benefits for the virtual classroom. *T.H.E. Journal*, 29(1), 17-24. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/234587822_Online_Lectures_Benefits_for_the_Virtual_Classroom#:~:text=Some%20advantages%20of%20a%20virtual,with%20the%20instructors%20%5B3%5D.
- WILLIAMS, M. L., Pabrock, K. ve Covington, B. (1998). *Distance Learning: The Essential Guide*. Thousand Oaks - CA: Sage Publications, Inc.
- YALIN, H. İ. (2004). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Nobel.
- YALMAN, M. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar destekli uzaktan eğitim sistemi (moodle) memnuniyet düzeyleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 1395-1406. DOI: 10.7827/TurkishStudies.5357
- YAMADA, M. (2009). The role of social presence in learner-centered communicative language learning using synchronous computermediated communication: Experimental study. *Computers & Education*, 52, 820-833. DOI: 10.1016/j.compedu.2008.12.007

- YAZICI, A., Altaş, I. ve Demiray, U. (2001). Distance education on the net: A model for developing countries. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 2(2), 24-35. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/26339454_Distance_Education_On_The_Net_A_Model_For_Developing_Countries
- YILDIRIM, A. ve Şimşek, H. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- YILMAZ, E. O. ve Aktuğ, S. (2011). *Uzaktan eğitimde çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde etkileşim ve iletişim üzerine görüşleri*. Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri. İnönü Üniversitesi: Malatya.
- YILMAZ, G. K. ve Güven, B. (2015). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322. DOI: 10.16949/turcomat.75936
- YORGANCI, S. (2014). Web tabanlı uzaktan eğitim yönteminin öğrencilerin matematik başarılarına etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1401-1420. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/22598/241409>

EK

Eş Zamanlı Uzaktan Eğitimi Değerlendirme Formu Soruları

Cinsiyetiniz:

- ERKEK
- KADIN

Bölümünüz:

- İşletme Fakültesi
- Mühendislik Fakültesi
- Orman Fakültesi
- Siyasal Bilgiler Fakültesi
- Teknoloji Fakültesi
- Eğitim Fakültesi

1. İçinde bulunduğumuz süreci ilk duyduğunuzda ne düşündünüz? Eş zamanlı uzaktan eğitim alacağınızı duyduğunuzda neler düşündünüz?
2. Şu an neler düşünüyorsunuz? Öncesine göre düşünceleriniz değişti mi?
3. Eş zamanlı uzaktan eğitimi ..... benzetiyorum. Çünkü.....
4. Hangisinin yabancı dil öğrenimi açısından daha verimli olduğunu düşünüyorsunuz? Ve neden o şekilde düşündüğünüzü açıklayabilir misiniz?
  - Eş zamanlı uzaktan eğitim
  - Geleneksel yüz yüze eğitim
5. Eş zamanlı uzaktan eğitim sürecinde yapılan ders dışı etkinlikler ve ödevlendirmeler hakkında neler düşünüyorsunuz?
6. Yabancı dil eğitiminde eş zamanlı uzaktan eğitimin bu süreç bitiminde ilerleyen yıllarda da uygulanmasını uygun buluyor musunuz? Neden?